22/04/2023

Ο Άγιος Γεώργιος και ο Δράκος

/ Βίοι Αγίων

Ο Άγιος Γεώργιος είναι ένας από τους μεγαλύτερους αγίους της εκκλησίας μας, είναι μεγαλομάρτυρας, διότι και πολλά βασανιστήρια υπέστη από τον άθεο Διοκλητιανό και πολλά θαύματα έκανε, ανέστησε ακόμη και νεκρό, γι’ αυτό και η βασίλισσα, η γυναίκα του Διοκλητιανού Αλεξάνδρα, πίστεψε στο Χριστό και αποκεφαλίστηκε από τον Διοκλητιανό μαζί με τον Άγιο Γεώργιο.

Είναι πολλά και θαυμαστά τα κατορθώματα του **Αγίου Γεωργίου,** εμείς όμως θα αρκεστούμε σε ένα ζήτημα το οποίο προκάλεσε πολλές συζητήσεις.

Το ζήτημα είναι αν υπήρξε Δράκος που σκότωσε ο **Αγ. Γεώργιος** ή είναι μυθολογικό στοιχείο; Πριν όμως προχωρήσουμε ας θυμηθούμε σε γενικές γραμμές το περιστατικό. Όταν ο **Άγ. Γεώργιος** περνούσε από μία πόλη της Ατάλειας είδε δεμένη στο βράχο την κόρη του βασιλιά της περιοχής Σέλβιου, ο οποίος και αυτός με την σειρά του έδωσε την κόρη του να την φάει το θηρίο ύστερα από υπόδειξη των ειδωλολατρικών ιερέων, για να γλιτώσουν την περιοχή από αυτόν τον δράκο.

Ο **Αγ. Γεώργιος** ζήτησε από την βασιλοπούλα να γίνει χριστιανή και να προσευχηθεί και αυτή μαζί του για να νικήσουν το θηρίο. Πράγματι, όταν εμφανίστηκε αυτό ο Α**γ. Γεώργιος** το κατατρόπωσε και ελευθέρωσε την κόρη από το θηρίο.

Όταν είδαν οι κάτοικοι το παράξενο θέαμα, φοβήθηκαν και ο Αγ. Γεώργιος τους προέτρεψε να πιστέψουν στον αληθινό Θεό και αυτοί δέχτηκαν με χαρά. Ο Άγιος κάλεσε από κάποια πόλη της Αντιόχειας τον επίσκοπο **Αλέξανδρο** και βάπτισε τον βασιλιά και τους άρχοντες και όλο το λαό. Μέσα σε δεκαπέντε μέρες βάπτισε σαράντα πέντε χιλιάδες άτομα.

Στο περιστατικό αυτό δεν γίνεται καμιά αναφορά στο σχετικό συναξάρι της 23ης Απριλίου, ημέρα εορτής του Αγίου, ούτε και στα σχετικά τροπάρια εσπερινού και όρθρου. Το ίδιο παρατηρείται και στις εικόνες του **Αγ. Γεωργίου** πριν από τον 14ο αιώνα. Έτσι, στην πρώτη εικόνα τού αγίου, που χρονολογείται στον 6ο αιώνα, όταν το Βυζάντιο ένιωθε τη σιγουριά, τη βεβαιότητα και την ασφάλεια τής δύναμής του ο άγιος εικονίζεται με στρατιωτική μεν στολή, αλλά ως πεζός και όχι δρακοντοκτόνος. Σε μεταγενέστερη εικόνα του, τού 9ου αιώνα, ο άγιος εικονίζεται έφιππος και με ακόντιο, δηλαδή πιο πολεμικός. Είμαστε σε μια εποχή που το Βυζάντιο νιώθει δίπλα του την απειλή τού Ισλάμ και η **Ανατολική Εκκλησία**

βρίσκεται στη δίνη τής εικονομαχίας και την πίεση τής αυξανόμενης δύναμης τού Πάπα. Αργότερα, τον 11ο αιώνα, όταν πια το Βυζάντιο βρίσκεται σε ακόμα δυσχερέστερη θέση, με πολλούς εχθρούς να το περισφίγγουν και να το απειλούν, ο άγιος στην εικονογραφία του καθιερώνεται πια ως δρακοντοκτόνος μαζί με τους δύο κατ' εξοχήν δρακοντοκτόνους αγίους, τους Θεοδώρους (Τήρωνα και Στρατηλάτη).

Από που λοιπόν επηρεάστηκαν οι εικονογράφοι της εκκλησίας και υιοθέτησαν αυτό το μυθολογικό στοιχείο; Καταρχάς πρέπει να κάνουμε μια διευκρίνηση. Η Βυζαντινή εικονογραφία είναι συμβολική και ακόμη αξιοποιεί και στοιχεία από τα κρυφά ευαγγέλια, ενώ η υμνογραφία είναι πιο συντηρητική και πιο κοντά στην επίσημη εκδοχή των γεγονότων. Τώρα το θέμα της δρακοντολογίας είναι πολύ πλούσιο και στην ελληνική μυθολογία και στην μυθολογία πολλών πολιτισμών. Εδώ θα αναφέρουμε μερικές από τις πολλές περιπτώσεις σκοτωμού δράκων.

Ήδη από τους κοσμογονικούς μύθους, δράκοι πολεμούν εναντίον των Θεών, καθώς οι τελευταίοι προσπαθούν να επιβάλουν την τάξη της δημιουργίας μέσα στο Χάος. Έτσι, ο δρακοντοκτόνος Άγιος φαίνεται να επαναλαμβάνει το ηρωικό δράμα του φτερωτού **Περσέα** και της αλυσοδεμένης Ανδρομέδας, του βαβυλώνιου Μαρντούκ και της οφιοειδούς Τιαμάτ και φυσικά του μυστηριώδους Σεθ που λογχίζει τον δαίμονα-φίδι Άποφι, όταν η νυχτερινή βάρκα του Ρα, στο ταξίδι της στον **Κάτω Κόσμο,**

εμποδίζεται από το γιγάντιο αυτό πλάσμα. Πολλοί είναι ακόμα οι θρύλοι της Δύσης για τη μάχη με τον κακό δράκο, όπως αυτός του ιππότη Πάρσιφαλ, του Μπέογουλφ, τον Λόχμες στη Σκωτία κ.α.

Image not found or type unknown

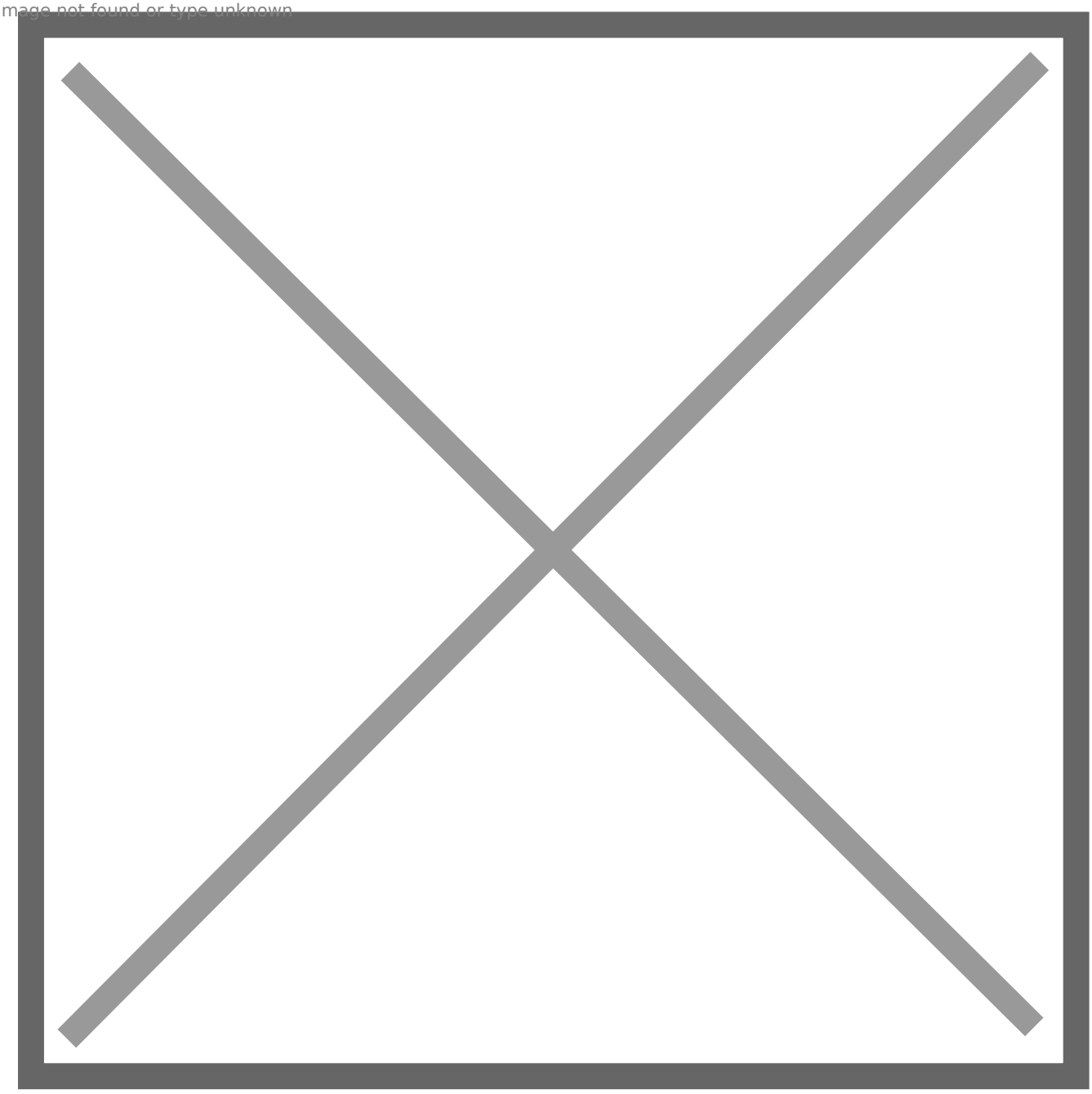

Αρκετοί οι αρχαίοι Έλληνες ήρωες έχουν να επιδείξουν παρόμοια κατορθώματα με αυτά του Αγίου Γεωργίου, όπως ο **Βελερεφόντης**, ο Περσέας, ο Ηρακλής, ο Δεξίλεως, ο Ιάσονας, ο Κάδμος, ο Μέγας Αλέξανδρος καθώς και ο **Απόλλωνας**. Πιο συγκεκριμένα:

Ο **Βελερεφόντης** ιππεύοντας το φτερωτό του άλογο τον Πήγασο και κρατώντας στο δεξί του χέρι δόρυ, επιτίθεται κατά της Χίμαιρας, η οποία καταπατάται από το άλογό του. Η ομοιότητα με την απεικόνιση του Αγίου Γεωργίου είναι ολοφάνερη.

Ο **Ηρακλής** έσωσε την **Ησιόνη,** κόρη του βασιλιά της **Τροίας Λαομέδοντα,** από ένα τεράστιο κήτος, όταν αυτός έπρεπε να θυσιάσει την κόρη του για να σωθεί η πόλη.

Ο Περσέας σώζει την κόρη του βασιλιά της Αιθιοπίας Κνυρέα, την Ανδρομέδα, η οποία δέθηκε επάνω στον βράχο και περίμενε να βγει το κήτος από την θάλασσα και να την κατασπαράξει. Σήμερα υπάρχει ο γαλαξίας της Ανδρομέδας.

Ο **Ιάσονας** με τους Αργοναύτες του εξόντωσε ένα φοβερό Δράκο, με τη βοήθεια της Μήδειας, που φύλαγε το χρυσόμαλλο δέρας στην Κολχίδα, εκτελώντας άθλο που του είχε επιβάλει ο βασιλιάς της Ιωλκού Πελίας, προκειμένου να διεκδικήσει το θρόνο.

Ο **Κάδμος** φέρεται να σκότωσε το Δράκοντα της Κασταλίας πηγής,

αγανακτισμένος, επειδή ο Δράκος είχε κατασπαράξει τους περισσότερους συντρόφους του.

Επίσης γίνεται αναφορά στο Μέγα Αλέξανδρο και τον καταραμένο δράκο, που σκοτώνει, προσφιλές θέμα των παραμυθιών και του θεάτρου σκιών, όπως είναι «Ο Μεγαλέξανδρος και το καταραμένο φίδι» του **Παναγιώτη Μιχόπουλου** και «Ο Μεγαλέξανδρος και ο καταραμένος όφις» του Σωτήρη Σπαθάρη.

Ο **Αϊ-Γιώργης** αποτελεί συνέχεια του ηλιακού θεού Απόλλωνα, ο οποίος σκότωσε τον πύθωνα στους Δελφούς. Από το γεγονός αυτό πήρε την επωνυμία Πύθιος, και η ιέρειά του ονομάστηκε Πυθία. Στο μύθο αυτό βασίζεται και το άγαλμα του **Απόλλωνα** του Σαυροκτόνου, που αποδίδεται στον Πραξιτέλη.

Ακόμη στην Ήπειρο διηγούνται ότι ο **Άγιος Δονάτος** σκότωσε δράκοντα, στην Επίδαυρο ο **Άγιος Ιλαρίων,** στην Ιεράπολη της Φρυγίας επίσης ο Απόστολος Φίλιππος σκότωσε Δράκο και το ίδιο έπραξε η εικόνα της Παναγίας στο **Μέγα Σπήλαιο Αχαΐας.** Δρακοντοκτόνοι άγιοι υπάρχουν πολλοί και στην Ρωμαιο-Καθολική εκκλησία.

Κοινή σε όλες τις μυθολογίες είναι η τελική νίκη του αγαθού πνεύματος κατά του κακού, το οποίο εκπροσωπείται από το δράκο, όπως συμβαίνει με την περίπτωση του δρακοντοκτόνου Αγίου Γεωργίου ή με τον αρχαιοελληνικό μύθο του Περσέα κι της Ανδρομέδας.

Πώς λοιπόν δικαιολογείται αυτή η πλούσια δρακοντολογία τόσο στον ελληνικό πολιτισμό όσο και στους άλλους πολιτισμούς; Θα προσπαθήσουμε να δώσουμε την θεολογική διάσταση του φαινομένου στην προσπάθειά μας για μια χριστιανική ανάγνωση της μυθολογίας.

Ο **Ιουστίνος,** που ήταν ένας Εβραίος φιλόσοφος που έγινε χριστιανός, υποστηρίζει την άποψη ότι όλες οι αλήθειες, στις οποίες οδηγήθηκε η προχριστιανική ανθρωπότητα είναι ουσιαστικά προϊόντα της φωτιστικής ενέργειας και παρουσίας του σπερματικού θείου Λόγου που ενεργεί αδιάκριτα σ' όλους τους ανθρώπους, εφόσον βέβαια δεν συσκοτίζεται από τα πάθη και τις

επιθυμίες τους. Έτσι όχι μόνο οι αλήθειες της Π. Διαθήκης, αλλά και οι αλήθειες της ελληνικής αρχαιότητας είναι στενότατα συνδεδεμένες με την αποκαλυπτική παρουσία και επενέργεια του Λόγου.

Ενώ όμως στην εποχή της **Π. Διαθήκης ο Λόγος** ενεργούσε αποκαλυπτικά και άμεσα στους Πατριάρχες και τους Προφήτες ως **Άσαρκος Λόγος**, στην περίοδο της ελληνικής αρχαιότητας ενεργούσε έμμεσα ως σπερματικός λόγος μέσω των διαφόρων φιλοσόφων, ποιητών και συγγραφέων. Με την έννοια αυτή ακριβώς υποστηρίζει ότι όλοι όσοι έζησαν κατά την προχριστιανική αρχαιότητα σύμφωνα με τις επιταγές του Λόγου, όχι μόνο οι προφήτες της Π. Διαθήκης αλλά και οι Έλληνες φιλόσοφοι, καθοδηγούνταν από τον σπερματικό θείο λόγο.

Ωστόσο η πληρότητα της αποκάλυψης των θείων αληθειών υπάρχει κατά τον Ιουστίνο μόνο μέσα στον Χριστιανισμό, γι’ αυτό και η διδασκαλία της χριστιανικής πίστης είναι κατ’ αυτόν πολύ ανώτερη σε σχέση με τη διδασκαλία της ελληνικής φιλοσοφίας και διανόησης.

Επομένως τόσο ο Ιουδαϊσμός όσο και ο Ελληνισμός αποτελούν προδρομικά φαινόμενα του **Χριστιανικού,** του **Ιουδαϊσμού** αποκαλυπτικά του Ελληνισμού κεκαλυμμένα. Ο Χριστιανισμός χρησιμοποίησε την πλούσια ελληνική γλώσσα, για να εκφράσει τις υψηλές θεολογικές έννοιες, όπως τις ανέπτυξαν οι Πατέρες της εκκλησίας, αλλά και πολλά πολιτιστικά στοιχεία του Ελληνισμού, στα οποία έδωσε

νέο νόημα και νέο περιεχόμενο. Κι αυτό, όχι μόνο γιατί ο ελληνικός πολιτισμός έδωσε την καλύτερη υποδομή, για να κτιστεί το οικοδόμημα της εκκλησίας του **Χριστού**, αλλά και γιατί, εφόσον απευθύνονταν σε κάποιους ανθρώπους, λογικό είναι να χρησιμοποιήσει τα παλαιά καλούπια, για να χύσει μέσα σε αυτά το νέο πνεύμα της εκκλησίας του Χριστού.

Ο πρώτος Δράκος που εμφανίστηκε στην οικουμένη είναι ο Διάβολος. Αυτός με την μορφή του δράκοντα – φιδιού ξεγέλασε και απάτησε την Εύα και αυτή τον Αδάμ κι έτσι προτίμησαν την υπακοή στον Διάβολο και την παρακοή τον **Θεό**. Οι Πρωτόπλαστοι γυμνοί από την Χάρη του Θεού και κάτω από το βάρος του μεγάλου αμαρτήματός των βυθίστηκαν στην θνητότητα και κατέβηκαν βαθιά στον Άδη, όπου κυριαρχεί ο άρχων του σκότους και ο βασιλιάς του θανάτου. Από εκεί κανένας δεν βγαίνει, γιατί κατά την αρχαία μυθολογία τις πύλες τις φυλάγει ο Κέρβερος. Και μπορεί η κάθε ψυχή με τον οβολό στο στόμα να μπαίνει ελεύθερα στον Άδη αλλά από εκεί κανένας δεν βγαίνει παρά μόνο η Περσεφόνη και ο Άδωνις, για να φέρουν την άνοιξη, ενώ όταν κατεβαίνουν και πάλι μετά από ένα εξάμηνο έρχεται το φθινόπωρο και ο χειμώνας, όπου κυριαρχεί νέκρωση στη φύση. Αυτή ακριβώς η μυθολογική διήγηση εκφράζει την δίψα του ανθρώπου για αιώνια άνοιξη, για ζωή και καλοκαιρία. Μόνο ένας και αυτός είναι ο Θεός, ο **Ιησούς Χριστός,** άνοιξε διάπλατα τις πύλες του Άδη με την Ανάστασή του και στη

συνέχεια ήρθε και έφερε το μήνυμα της ανάστασης σε αυτούς που τον πίστεψαν και ακολούθησαν τον Χριστό στους ουρανούς. Στο εξής δεν θα πεθαίνουμε αλλά θα κοιμόμαστε και θα περιμένουμε την ανάσταση των νεκρών και τον **ερχομό του Χριστού** με την Δεύτερη Παρουσία του.

Όμως ο **Διάβολος** δεν ξέχασε την δουλειά του, που είναι να πλανεύει τους ανθρώπους και να τους εξαπατά. Και έχει ως βοηθούς όχι μόνο τους δράκοντες – δαίμονες στο έργο αυτό αλλά και ανθρώπους και φαινόμενα. Ο Δράκος δεν ήταν μόνο ένας, αλλά πολλοί, άλλοι πραγματικοί, άλλοι φανταστικοί, άλλοι ακίνδυνοι και άλλοι επικίνδυνοι. Όλη η παγκόσμια διανόηση και γραμματεία είναι γεμάτη από αυτές τις μορφές του Δράκοντα – Διαβόλου. Ας θυμηθούμε μερικούς παλιούς και σύγχρονους: **Ναβουχοδονόσορας, Διοκλητιανός, Χίτλερ, Στάλιν,** κλπ. Άλλοτε πάλι ο ανθρωποκτόνος Δράκοντας – Διάβολος εμφανίζεται με πανδημίες και καταβροχθίζει χιλιάδες και εκατομμύρια ανθρώπους. Ακούστε τις δέκα πιο φονικές πανδημίες μέχρι τώρα.

Πηγη: pemptousia.gr/Μιχάλης Κουτσός, Φιλόλογος – Συγγραφέας